

РЕЦЕНЗИЯ

на трудовете и преценка на академичните дейности на
 гл.ас. д-р Ивайло Лазаров,
 участник в конкурс за академичната длъжност „доцент“
 по философия,
 професионално направление 2.3. Философия
 (философия на културата, политиката, правото и икономиката)
 за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър“
 от доц. д-р Георги Донеv

Гл. ас д-р Ивайло Лазаров участва в конкурса за академичната длъжност „Доцент“ с монография „Парадоксалната философия на другостта“; 10 студии и статии във виртуалистката изследователска парадигма, тематично определена от Кантовата критическа философия, трансценденталната феноменология на Хусерл и приложения на психоанализата /Фройд/, като философска методология и психоаналитичен метод; 10 студии за „другостта и различието“ като феноменологичен и апоретичен опит; 4 студии и статии за методологическото и учебнометодическото приложение на диалектиката като критика, теория и история, както и феноменологично концептуализиране на „апорията“, чрез която се реконструира класическото разбиране за диалектичен опит; 10 глави от учебно-методически пособия, студии и статии за онтологичния проблем във философията, екзистенциалната онтология, феноменологичните начала на онтологията и епистемологията; 10 статии по философско изследване на историята, постмодерното общество и съвременния глобализъм /обемът на представените научни изследвания е 1340 страници/. Гл. ас. И. Лазаров участва в конкурса с внушителен брой изследвания: монография-1; учебни пособия-2; 43 студии и статии и 6 статии на английски език.

Приложените публикации дават основание да определя, че научните изследвания на г-н Лазаров са реализирани в най-фундаменталните области на философското мислене, а именно: проблематизиране на трансценденцията; трансцендентална форма на конструиране на свят като екзистенциална феноменология; форми на феноменологизация на човека като мислене, познание и екзистенция. Много доброто познаване на съвременните форми на трансценденталната философия позволява на г-н Лазаров да прилага феноменологични методи за изследването на области като философия на езика, философия на религията, философия на гражданското общество, глобалистика и футурология.

В документацията се съдържа справка за аудиторната заетост на гл. ас. И. Лазаров, която показва, че той чете лекции по философия, етика, естетика, модели на политическата комуникация, основи на гражданското общество, политическа футурология в ОКС „бакалавър“ в следните специалности на ВСУ „Черноризец Храбър“: „Архитектура“, „Журналистика“, „МИО“, „Финанси и кредит“, „Международен маркетинг“ с общ хорариум 435 часа.

Гл. а-с. И. Лазаров има три положителни атестации /1999, 2002, 2009/, член е на: „Сдружение на университетските преподаватели по философия в България“ и „Клуб в подкрепа на гражданското общество“. В приложената справка от катедра „Психология“, чийто член към момента е г-н Лазаров, е дадена много висока оценка на неговата учебнометодическата, научноизследователската и административната работа. Напълно подкрепям мнението на катедрата, че научните публикации на кандидата са

оригинални и научните резултати се прилагат в неговите лекционни курсове по изброените дисциплини.

Посочените данни показват много висока квалификация и преподавателска активност.

Монографията и приложените студии и статии на г-н Лазаров са вдъхновени от реализираната през 60-те години критика от постмодерната философия на класическата метафизика. Тази критика е феноменологично продължение на критиката на класическия и некласически рационализъм, осъществена от Киркегор, Ницше, Шопенхауер и трансценденталната феноменология на Хусерл и Хайдегер.

Основният недостатък на „старата“ метафизика е в логическата абсолютизацията на говоренето за съществуването. Г-н Лазаров осъществява брилянтен анализ на този метафизичен фундамент и показва, че от тази логическа аксиома следва необходимата иманентизация на съществуването от Аза. В изследването на г-н Лазаров е направена много убедителна експликация на тезата, че посочената иманентизация определя априори недопустимостта на противоречие в интерпретациите на съществуването.

Иманентизацията на съществуването в езика на Аза води до „забравянето“ на трансцендентния генезис на съществуването и неговото свеждане до езика на „Същото“. Езикът на „Същото“ е определен от оператора за „тъждество, който задава езиковата система на понятията „съизмеримост“, „аналогия“, „подобие“.

Единосъщието на съществуването задава генезиса и границите на възможните интерпретации. Това означава абсолютна иманентизация на знака, защото „другото“ към което знакът ни отправя е априори асимилирано от „Същото“.

Авторът много точно формулира целите на постмодерната философия: 1/ да освободи „съществуването“ от езиковата асимилация на метафизиката; 2/ да експлицира трансцендентната генеалогия на знака.

В този смисъл „Същото“ трябва да бъде означено като трансцендентално чрез трансценденцията, която десубстанциализира езика на тъждеството, като го релативизира чрез премахването на фундаменталността на логическия критерий за непротиворечие. Трансценденцията въвежда фундаментална несъизмеримост между обектността на „Същото“ и трансценденталността на знака като битийна форма. Г-н Лазаров показва, че по този начин се постига езиковото отваряне на езика на „Същото“ за нахлуването на трансцендентния смисъл на знака. Именно трансцендентността на знака основава непротиворечивостта на иманентизацията като логически език на „Същото“.

Феноменологичният анализ на г-н Лазаров показва много точно, че възможността за екзистенциална интерпретация, като битийстване на съществуването, се определя отвъд границата на Аза от дорефлексивен език, който основава „Същото“. Г-н Лазаров обосновава тезата, че липсата на парадокс в иманентизацията на Аза, която се задава от трансценденцията, се екстернализира на границата на Аза като негов опит от невъзможното.

Авторът убедително показва, че този опит на Аза се определя от фундаменталната несъизмеримост на екзистенциалните интерпретации, която се въвежда от трансценденцията. Езикът на трансценденцията е вече нов, неметафизичен езиков опит на Аза от отвъдността на границата, която той интерпретативно безкрайно приближава, но никога не може да достигне.

В този смисъл всяка интерпретация възпроизвежда присъствието на трансценденцията в екзистенцията като виртуален хоризонт, който об-гръща говоренето на „Същото“ като об-говаряне /Делъоз/. Г-н Лазаров показва много ерудирано, че въвеждането на нов дорефлексивен език е акт на деконструкция на

метафизичния език, защото отменя диктата на „тъждеството“, „подобното“, „съизмеримостта“, „същото“, „аналогията“. Авторът определя постмодерния език като феноменологичен дискурс, който в об-говарянето явява битийстването на съществуването, т.е. трансцендентния генезис на съществуването. Това означава, че съществуването е съ-битие, а виртуалната събитийна съвкупност е световността.

По този начин, авторът показва, че постмодерният език преодолява метафизичния езиков империализъм /Левинас/. Съ-битийността е означена чрез трансценденцията - битието и възпроизвежда различието на „Другия от Аза“. Важен е изводът на г-н Лазаров, че присъствието в езика на „Същото“ е генерирано от езика на съ-битийността. Екзистирането на съществуването в световността, като феноменологична десубстанциализация на Аза, е непреодолима апория за езика на иманентизацията. Авторът показва много убедително, че тази апория трябва да се възпроизвежда като инвариант в езика на трансценденцията, което означава априорна недопустимост на езиковата субстанциализация на съществуването. Г-н Лазаров експлицира постмодерната теза за езика, според която съществуването не може да бъде конституирано от език, който е конструиран на базата на фундаменталното тъждество на Аза в абсолютните граници на самосъзнанието.

Голямата заслуга на Лазаров, е, че той успява много добре да обоснове както деконструкцията на метафизичния език, така и позитивното об-говаряне на съществуването, за да експлицира екзистенцията в съ-битийността. Много точно авторът определя инвариантната апоретичност на постмодерния език като парадоксална феноменология на другостта, защото трансцендентното основание на езиковата екстернализация на съзнанието възпроизвежда при всяка събитийна интерпретация отрицателното удържане на Аза, като критика на субстанционалността на „Същото“. Парадоксът за Аза, както много точно го формулира авторът, според постмодерния език, е в отрицанието на интенционален акт, който да мисли аналитично Аза чрез абсолютизираната иманентност на „Същото“.

Интенционалността на крайната екзистенция екстериоризира езика на самозъзнанието като необходимо присъствие в съ-битийността на световността или жизнения свят. Г-н Лазаров формулира основната разлика между езика на метафизиката и постмодерния език, която се изразява в това, че метафизичният език операционализира отрицанието като форма на определяне и изводимост в границите на априорното постулиране на аналитичната логическа форма на самосъзнанието, докато постмодерният език показва генеалогията на тъждеството чрез отрицанието като трансцендентно всеприсъствие, което определя съществуването. Този резултат на г-н Лазаров показва, че постмодерната деконструкция на метафизичния език определя априорността на несъизмеримостта като конститутивна форма на съизмеримостта на екзистентните интерпретации на съществуването.

Постмодернизмът създава нов метафизичен език, който конституира идентичността като екзистенциална релативност в границите на езиковия хоризонт на трансценденцията. В този смисъл интерпретациите като съ-битийност присъстват в световността като априори детерминирани виртуални форми на об-говаряне. Това означава, че актът на разбиране на съществуването се определя от дорефлексивното задаване на границите на съществуването. Напълно съм съгласен с тезата на г-н Лазаров, че постмодерният език е критика на трансценденталната критика на съзнанието, която остана в границите на аналитично дефинираната интенционалност. В този смисъл критическият език на постпозитивизма създава световността като екзистенциални интерпретации на виртуалното всеприсъствие на Другия като трансценденция. Езикът като обговаряне, като отиване „отвъд“ е априорното условие за синтеза на съ-битийността на съществуването.

Реализираната от г-н Лазаров реконструкция на постмодерния език обосновава неговата цел, а именно „да бъде забелязан и контекстуално отстояван Другият като действителен проблем на философстване и живот“. Г-н Лазаров безспорно постига поставената цел, като значимият резултат, според мен, е: Другият като трансценденция определя екзистенциалните интерпретации-присъствие в съ-битийността и задава езиковия генезис на идентичността в релативизираната интенционалност на съзнанието.

Г-н Лазаров познава отлично понятията, изследователските методи /деструкция, онтологизация, феноменологизация/ и концептуализациите в постмодерната философия. Осъществява много коректна реконструкция, критика и продуктивна интерпретация на анализирани философски концепции. Авторът познава много добре и включва в своите изследвания резултатите на българските автори в областта на постмодерната философия.

Резултатите от изследванията на г-н Лазаров са формулирани ясно, коректно и са приложени в синтезирана форма на резюмета в документацията за конкурса.

Справката за приносните моменти от изследванията на гл. ас. Лазаров съответства напълно на приложените в документацията за конкурса монография, студии и статии.

Обобщеният научен резултат от цялостното научно изследване на гл. ас. Лазаров, е, че той обосновава тезата за нова апоретична форма на метафизика, която чрез онто-феноменологичен език тематизира парадокса на иманентизацията като присъствие в света, конституиран от трансценденцията на „Другия“.

Напълно споделям високата оценка за преподавателската и научно-изследователска работа на гл. ас. Лазаров, дадена от ръководството на катедра „Психология“.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

Заключение: като имам предвид теоретичните резултати и значимостта на изследователската дейност на гл. ас. Ивайло Лазаров в постмодерната философия и социалното познание, успешната му преподавателска работа в парадигмата на най актуалните тенденции на съвременната философия, убедено предлагам на уважаемото научно жури да предложи на Научния съвет по избора към Академичния съвет на ВСУ „Черноризец Храбър“ да бъде избран д-р Ивайло Лазаров за академичната длъжност доцент по философия, професионално направление 2.3. Философия (Философия на културата, политиката, правото и икономиката“).

София, 2.11.2011 г.

доц. д-р Георги Донеv